

Γλωσσικά μαθήματα, διδακτική πράξη και ΤΠΕ. Φιλολόγοι μετεξαστέοι στις ΤΠΕ

Πλεύρης Γιώργος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης, Δ/ντής Σχολικής Μονάδας

Εισαγωγή

Ο Μιχάλης Δερτούζος έγραφε πριν οκτώ χρόνια στο βιβλίο του «Τι Μέλλει Γενέσθαι»: «Η Πληροφοριακή Επανάσταση είναι ήδη μπροστά σας. Η επιρροή της θα είναι το ίδιο δραματική με εκείνη της Αγροτικής και της Βιομηχανικής Επανάστασης. Το να την αγνοήσετε, να τη φοβηθείτε ή ακόμα και να γονατίσετε μπροστά της δε θα σας βγάλει πουθενά».

Η χώρα μας μάλλον ακολουθεί την πρώτη από τις τρεις αποτροπές του Δερτούζου. Η ζοφερή ελληνική ψηφιακή πραγματικότητα το αποδεικνύει. Για την ακρίβεια τρεις οργανισμοί παγκόσμιας εμβέλειας [ΟΟΣΑ (Science and technology - Factbook 2007), PISA, και Euridice εκθέτουν την Ελλάδα λόγω των φτωχών της επιδόσεων στους κρίσιμους τομείς της έρευνας της τεχνολογίας της ευρυζωνικότητας καθώς και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2006 και 2007. Οι αρνητικές επιδόσεις της χώρας στη διάδοση και αξιοποίηση των ΤΠΕ αποτυπώνονται εμφανώς μέσα από τη συγκριτική επισκόπηση σχετικών δεικτών και μεγεθών τόσο σε Ευρωπαϊκό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Διείσδυση Η/Υ στα νοικοκυριά: Τελευταία θέση στην Ευρώπη (Πηγή OECD Communications Outlook 2007)

Διείσδυση Διαδικτύου: Τελευταία θέση στην Ε.Ε. των 25. Στη χώρα μας, ποσοστό 22,7% του πληθυσμού χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο σε σύγκριση με το 46,7% στην Ε.Ε. 25. (Πηγή: i2010 Annual Report Greece, 2007)

Διείσδυση Ευρυζωνικών συνδέσεων: Τελευταία θέση στην Ε.Ε. των 27 Η Ελλάδα με ποσοστό 6,90% παρά την σημαντική άνοδο το 2007, παραμένει ουραγός στην τελευταία θέση της Ε.Ε. 27 (Πηγή: EETT, Α' Εξάμηνο, 2007)

ΤΠΕ στην Εκπαίδευση: Αντιστοιχούν σχεδόν 6 Η/Υ ανά 100 μαθητές Αριθμός Η/Υ ανά 100 μαθητές: Ελλάδα :5,9, Ε.Ε.25 : 9,9. (Πηγή: i2010 Annual Report Greece, 2007)

Δείκτης Ευκαιριών Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (Digital Opportunity Index): Η Ελλάδα υποβιβάζεται από την 40η στην 49η θέση. Ο Δείκτης ΤΠΕ που βασίζεται σε 10 επιμέρους δείκτες μέτρησης αναφορικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ και ειδικότερα την εκπαίδευση, κατάρτιση, καθώς και την ενσωμάτωση και διαθεσιμότητα ΤΠΕ στις υπό εξέταση χώρες, κατατάσσει την Ελλάδα στην 49η θέση. (Πηγή: International Telecommunication Union, 2007)

Φαίνεται λοιπόν ότι το όραμα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για ένα ψηφιακό κόσμο στην εκπαίδευση με κοινωνούς όλους τους συμμετέχοντες, μαθητές και εκπαιδευτικούς διαψεύδεται πανηγυρικά σύμφωνα με όλες τις μετρήσεις. Στην παρούσα εισήγηση γίνεται μια προσπάθεια ανάλυσης και τεκμηρίωσης «εκ των έσω», αυτής της «ζοφερής», καθώς περιγράφεται πραγματικότητα, σε ό, τι αφορά τις αντιλήψεις τις στάσεις και συμπεριφορές των εκπαιδευτικών απέναντι στις Τ.Π.Ε. με δείκτες όμως αυτή τη φορά όχι τα διεθνή παρατηρητήρια και οργανισμούς, οι οποίοι κατά πολλούς δύνανται να έχουν αλλότρια εμπορευματικά κίνητρα που περιστρέφονται γύρω από ένα νέο «προϊόν», την τυποποιημένη, εμπορευματοποιημένη πληροφορία, αλλά τις απόψεις, στάσεις και συμπεριφορές των «μάχιμων» εκπαιδευτικών που καλούνται να συμπράξουν στη δημιουργία ενός ψηφιακού εκπαιδευτικού κόσμου.

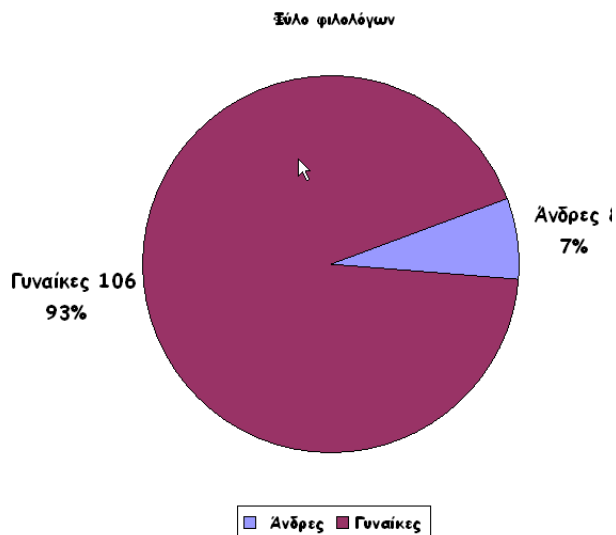
Έρευνα – Μεθοδολογία – Ανάλυση

Η έρευνα έγινε το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου του 2006 στην Καστοριά από τον γράφοντα. Συμμετείχε το σύνολο σχεδόν των φιλολόγων που δίδασκαν στα 18 Γυμνάσια του Νομού

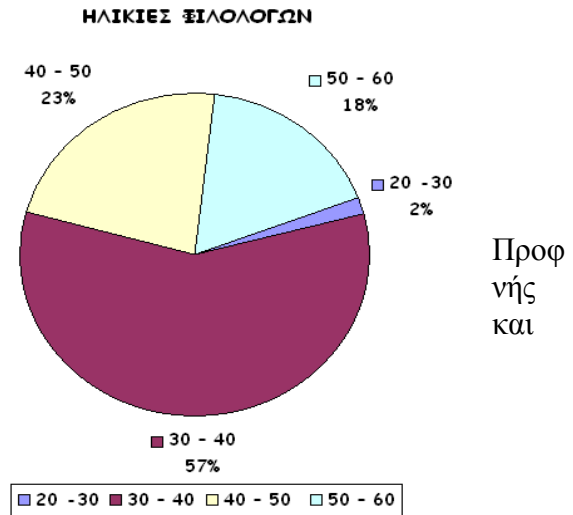
Καστοριάς. Συνολικά 114 φιλόλογοι, το 62% των 186 φιλολόγων που υπηρετούσαν στο νομό. Ο μέσος χρόνος υπηρεσίας τους ήταν 13,8 χρόνια. Δύο εκπαιδευτικοί διέθεταν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης και 12 δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ.

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 18 ερωτήσεις σε 5 σελίδες μέσω των οποίων επιχειρείται να καταγραφεί και να αναλυθεί τόσο ο ψηφιακός «εγγραμματισμός» των συμμετεχόντων-ιδιαίτερα μετά την 48ωρη επιμόρφωση στις βασικές δεξιότητες-, όσο και ο βαθμός ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με το λογισμικό SPSS 14.

Ερώτηση 1^η : Φύλο

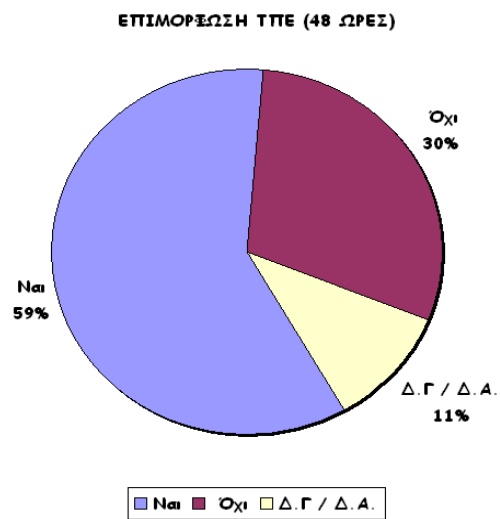
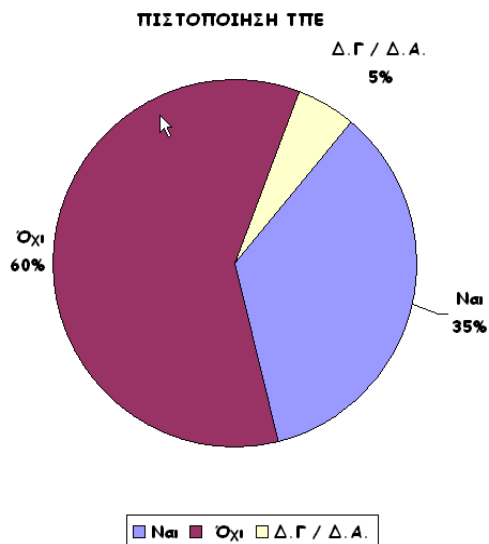
Ερώτηση 2^η : Ηλικία

αναμενόμενη η απάντηση στην πρώτη ερώτηση. Ο φιλολογικός κλάδος είναι καθαρά γυναικοκρατούμενος (93%). Ίσως αυτό ακριβώς το ποσοστό να έχει κάποια σχέση με την χρήση των ΤΠΕ. Πιο συγκεκριμένα τα αντίστοιχα μέσα ποσοστά στην Ευρώπη των 25 που αφορούν τη χρήση Η/Υ είναι 49% για τους άντρες και μόλις 38% για τις γυναίκες. (Eurostat, Μάιος 2007). Ιδιαίτερα όσον αφορά τα Γυμνάσια οι φιλόλογοι κυριαρχούν σε συντριπτικά ποσοστά, ενώ η αναλογία στα Λύκεια είναι διαφορετική (75%)

Όσον αφορά την ηλικιακή κατανομή οι φιλόλογοι έχουν πολύ μικρό μέσο όρο ηλικίας, αφού γίνονται στο νομό διορισμοί φιλολόγων. Μάλιστα έξι στους δέκα βρίσκονται στην πιο παραγωγική τους ηλικία και πιθανώς πιο κοντά στις τεχνολογικές και παιδαγωγικές εξελίξεις.

Ερώτηση 3^η: Έχω επιμορφωθεί στις ΤΠΕ στα σεμινάρια των 48 ωρών
 Ερώτηση 4^η: Έχω πιστοποιηθεί στις ΤΠΕ (για το Α' επίπεδο γνώσης)

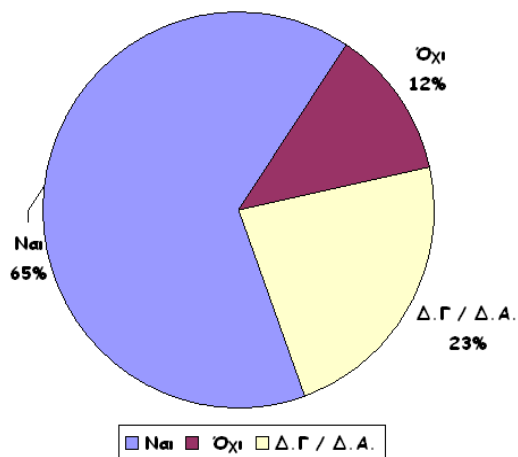
Έξι στους δέκα (59%) εκπαιδευτικούς έχουν επιμορφωθεί στα πλαίσια της πράξης Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην εκπαίδευση (48 ώρες). Το ποσοστό είναι αρκετά χαμηλότερο σε σχέση με το 75% των εκπαιδευτικών που επιμορφώθηκαν μέχρι σήμερα με βάση τα στοιχεία του Π.Ι. και του Ε.Α.Ι.Τ.Υ. (<http://epimorfosi.cti.gr>), ενώ τρεις στους δέκα δεν έχουν επιμορφωθεί καθόλου. Πιθανότατα λόγω υπηρεσιακής ή οικογενειακής κατάστασης ή λόγω του ότι διορίστηκαν μετά τα σεμινάρια. Εδώ καταδεικνύεται ανάγλυφα η ανάγκη διαρκών επιμορφωτικών σεμιναρίων, έτσι ώστε όλοι να έχουν την δυνατότητα επιμόρφωσης.

Το αντίστροφο ακριβώς συμβαίνει με την Πιστοποίηση των εκπαιδευτικών. Οι έξι στους δέκα ενώ έχουν επιμορφωθεί δεν πιστοποιήθηκαν. Μία ακόμη ανακολουθία στην περίεργη ελληνική πραγματικότητα των ΤΠΕ.

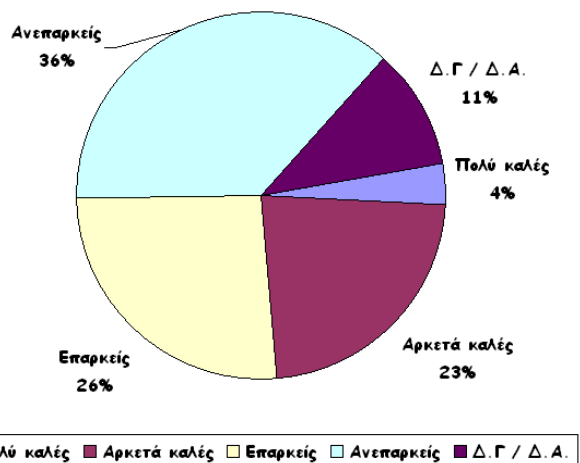
Ερώτηση 5^η Η επιμόρφωση σας βοήθησε να βελτιώσετε / να εμπλουτίσετε το παρεχόμενο από σας διδακτικό έργο;

Ερώτηση 6^η Θεωρώ ότι οι γνώσεις μου στις ΤΠΕ είναι:

Η επιμόρφωση σας βοήθησε να βελτιώσετε / να εμπλουτίσετε το παρεχόμενο από σας διδακτικό έργο;

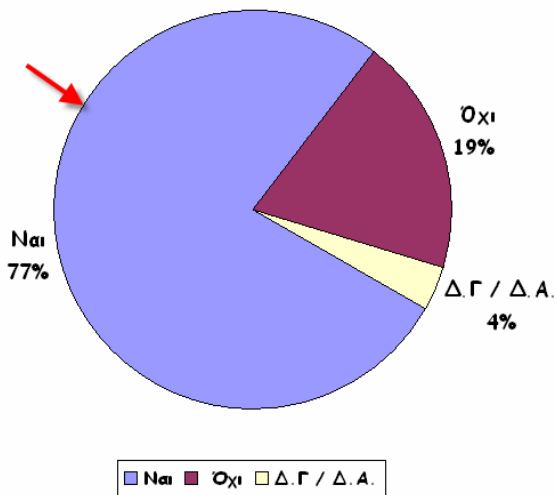
Θεωρώ ότι οι γνώσεις μου στις ΤΠΕ είναι:

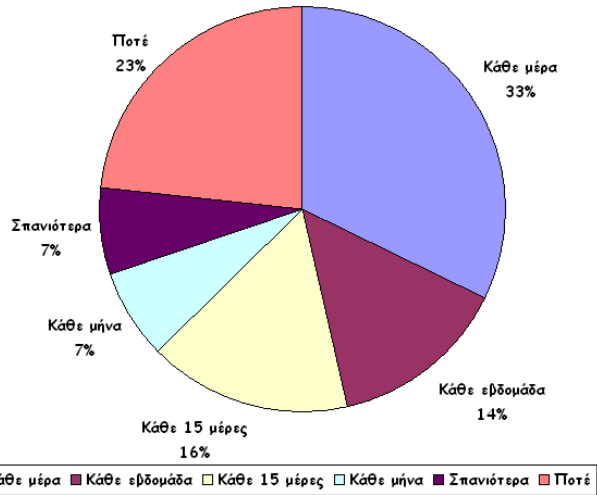
Η μεγάλη πλειοψηφία (65%) των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών πιστεύει ότι η επιμόρφωση στις ΤΠΕ βελτίωσε το διδακτικό τους έργο. Ταυτόχρονα το 23 % δεν απαντά στην ερώτηση, ενώ παράλληλα ένα καθόλου ευκαταφρόνητο 12% απαντά όχι.

Ερώτηση 7^η Διαθέτετε ηλεκτρονικό υπολογιστή;
 Ερώτηση 8^η Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ;

Διαθέτετε ηλεκτρονικό υπολογιστή:

Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ:

Οκτ

στους δέκα (77%) διαθέτουν προσωπικό ηλεκτρονικό

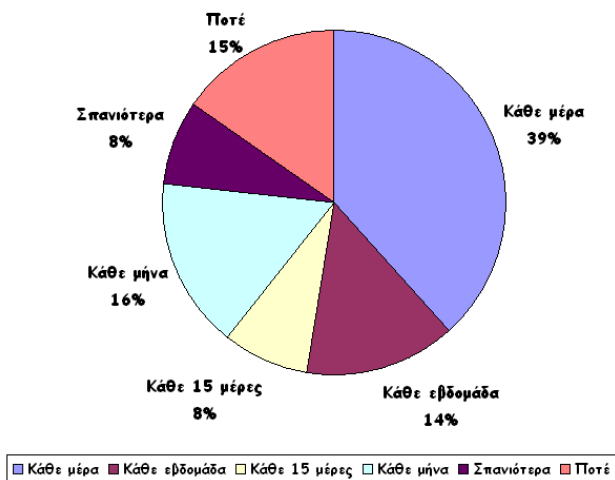
υπολογιστή. Σημείο των καιρών.

Οι μισοί περίπου (47%) χρησιμοποιούν Η/Υ κάθε εβδομάδα. Ανησυχητικό είναι το φαινόμενο των εκπαιδευτικών που είτε δεν χρησιμοποιούν Η/Υ ποτέ (23%) είτε τον χρησιμοποιούν σπανιότερα από μία φορά το μήνα (7%).

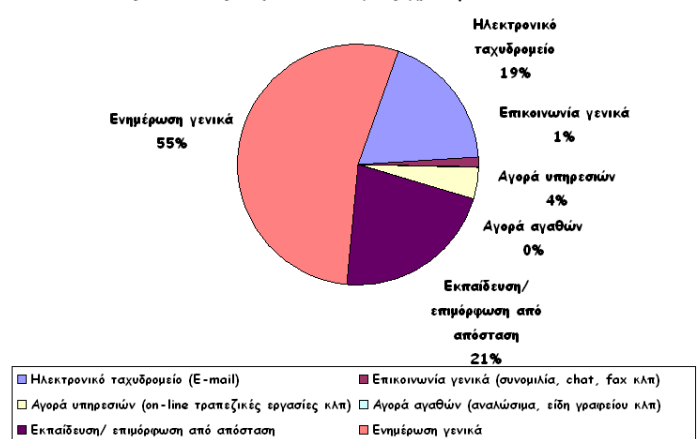
Ερώτηση 9^η : Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το Internet;

Ερώτηση 10^η: Για ποιους από τους παρακάτω λόγους χρησιμοποιείτε το Internet;

Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το Internet:

Για ποιους από τους παρακάτω λόγους χρησιμοποιείτε το Internet:

Το διαδίκτυο φαίνεται ότι συγκεντρώνει την προτίμηση των περισσότερων εκπαιδευτικών ακόμη και στους χώρους του σχολείου. Το ποσοστό αυτών που δεν έχουν ή δεν θέλουν να έχουν καμία σχέση περιορίζεται στο 15%

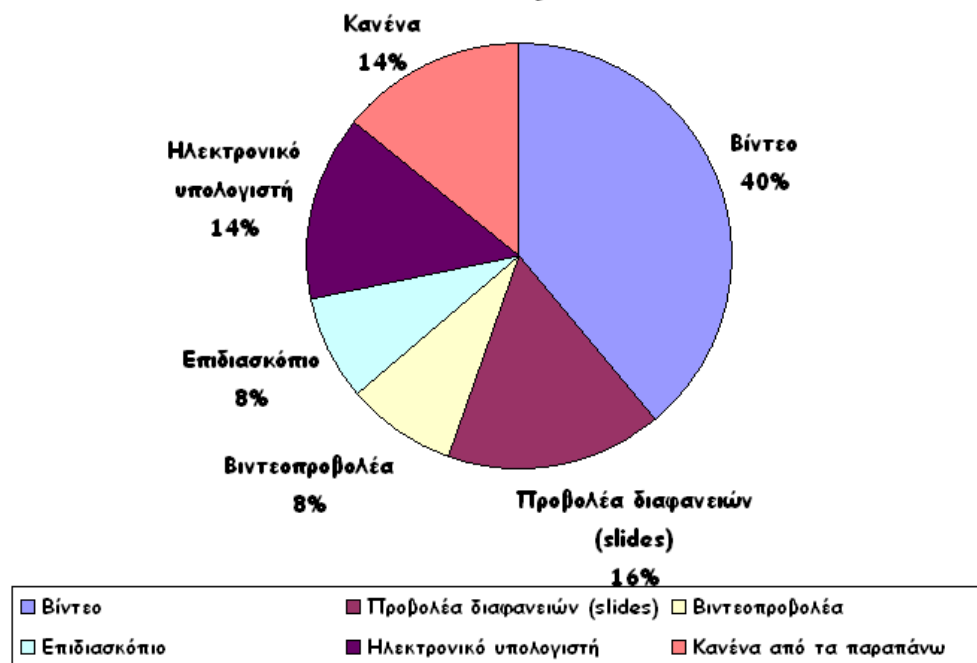
Το 55% των ερωτηθέντων χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για ενημέρωση, το 21% για εκπαίδευση από απόσταση και το 19% για ηλεκτρονική αλληλογραφία. Εδώ πλέον οι εκπαιδευτικοί ξεπεράσαν και το μέσο Ευρωπαϊκό όρο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, (Μάιος 2007 το 18% των Ελλήνων χρησιμοποιεί τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα το Ίντερνετ, ενώ το αντίστοιχο μέσο ποσοστό για την ΕΕ είναι 43%. Στην Ελλάδα, χρησιμοποιεί Ίντερνετ, τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, μόνο το 22% των αντρών, το 15% των γυναικών, το 48% των φοιτητών, το 28% των εργαζομένων και το 14% των ανέργων. 79% για τους φοιτητές, 55% για τους εργαζομένους και

32% για τους ανέργους.

Μόλις το 1% ασχολείται με επικοινωνία (chat rooms, instant messaging, forums κτλ), σε αντίθεση με τους μαθητές που ασχολούνται σε ποσοστό 60%.

Ερώτηση 11^η Ποιο από τα παρακάτω μέσα έχετε χρησιμοποιήσει για τη διδασκαλία σας στην τάξη;

Ποιο από τα παρακάτω μέσα έχετε χρησιμοποιήσει για τη διδασκαλία σας στην τάξη:

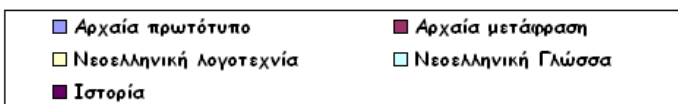
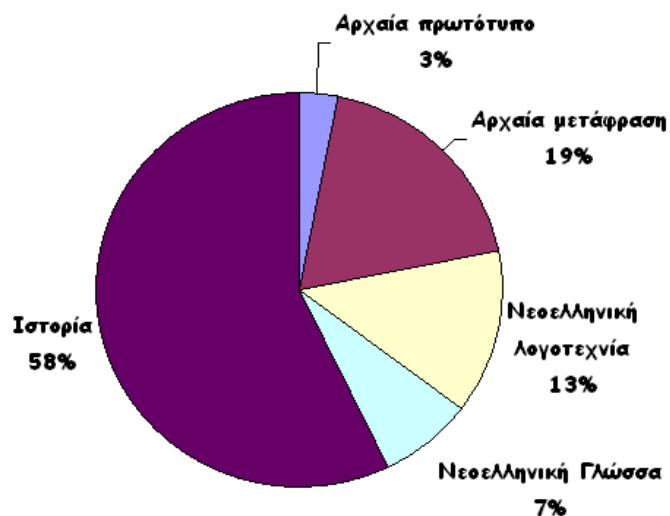
Χαρακτηριστική η συντριπτική υπεροχή των παραδοσιακών μεθόδων. Έξι στους δέκα χρησιμοποιούν βίντεο, προβολέα διαφανειών και επιδιασκόπιο. Μόλις το 14% χρησιμοποιεί Η/Υ ενώ άλλο ένα 14% κανένα απολύτως μέσο.

Φαίνεται λοιπόν ότι οι εκπαιδευτικοί στην εξωσχολική τους ζωή χρησιμοποιούν τον Η/Υ σε ποσοστό 47 % κάθε εβδομάδα (8^η ερώτηση) – όπως άλλωστε και οι μαθητές τους σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό- αποφεύγουν να τον χρησιμοποιήσουν και στην καθημερινότητα του σχολείου. Πράγμα το οποίο σημαίνει προφανώς ότι το εγχείρημα της ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση δεν είναι καθόλου εύκολο

Οι εκπαιδευτικοί – ούτε καν οι νεότεροι- δεν αλλάζουν εύκολα τις διδακτικές και παιδαγωγικές τους συνήθειες. Όμως το ίδιο συνέβαινε και παλαιότερα με άλλες τεχνολογίες όπως η τηλεόραση, τον κινηματογράφο, το βίντεο. Ο υπολογιστής βέβαια πλεονεκτεί σε όλα τα σημεία συγκρινόμενος τα άλλα μέσα. Καταφέρνει να συνδυάζει όλα τα χαρακτηριστικά τους με αναρίθμητες δυνατότητες αλληλεπίδρασης.

Ερώτηση 12^η Για ποιο από τα παρακάτω μαθήματα;

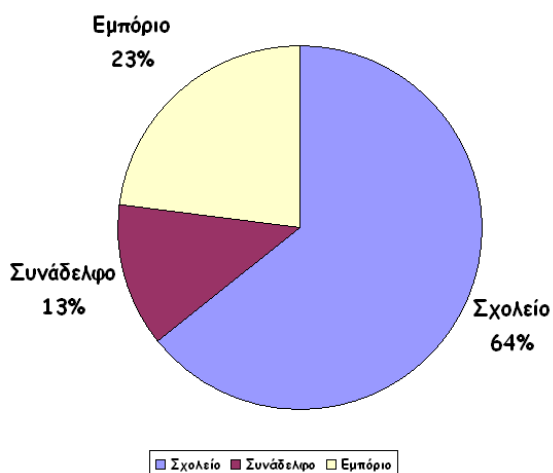
ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ ΣΕ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Το πενήντο λοιπόν ποσοστό του 14 % χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ για τη διδασκαλία κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, της Ιστορίας. Πράγματι έξι στους δέκα θεωρούν ως προνομιακό χώρο εφαρμογής των ΤΠΕ τη σχολική ιστορία. Ίσως η απλή αναμετάδοση της πληροφορίας να αρχίζει να αντικαθίσταται από την αναζήτησή της, Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το λογισμικό «Μυκηναϊκός πολιτισμός» μέσω του οποίου ο μαθητής καλείται να γίνει αρχαιολόγος και να λάβει μέρος σε μια εικονική ανασκαφή με όλα τα συνεπακόλουθα.

Ερώτηση 13^η Το λογισμικό το προμηθευτήκατε από ;

Το λογισμικό το προμηθευτήκατε από :

Κύρια πηγή προμήθειας λογισμικού και μάλιστα νόμιμου και εγκεκριμένου είναι βάβαια οι σχολικές μονάδες. Με πλήθος εφαρμογών για όλες τις ειδικότητες και αρκετές για τους φιλολόγους. Επιπλέον διατίθενται και όλες οι εφαρμογές γραφείου της Microsoft κυρίως και λογισμικού ανοικτού κώδικα λιγότερο (διανομές Linux, Open Office κλπ). Ακόμη περιηγητές διαδικτύου κυρίως Internet Explorer και δευτερευόντως Firefox. Opera κλπ

Ερώτηση 14^η Αναφέρετε τις ώρες διδασκαλίας με χρήση ΤΠΕ καθώς και το διδακτικό αντικείμενο ανά τάξη

ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΠΕ

Το σύνολο των ωρών που διατέθηκαν για τη διδασκαλία με χρήση των ΤΠΕ ήταν μόλις 118 ώρες στο σύνολο των 114 ερωτηθέντων για ολόκληρη τη σχολική χρονιά 2004-2005. Αντιστοιχεί δηλαδή μία (1) !! διδακτική ώρα από τις 530 ώρες που διδάσκει ένας μέσος καθηγητής κατά τη διάρκεια ενός τυπικού σχολικού έτους. Είναι πράγματι απογοητευτικό και αποθαρρυντικό το φαινόμενο της πλήρους απαξίωσης των σχολικών εργαστηρίων από άλλες ειδικότητες πλὴν εκείνων της πληροφορικής. (Βοσνιάδου, 2002).

Ερώτηση 15^η Αναφέρετε το όνομα του λογισμικού που χρησιμοποιήσατε καθώς και το διδακτικό αντικείμενο ανά τάξη, κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά

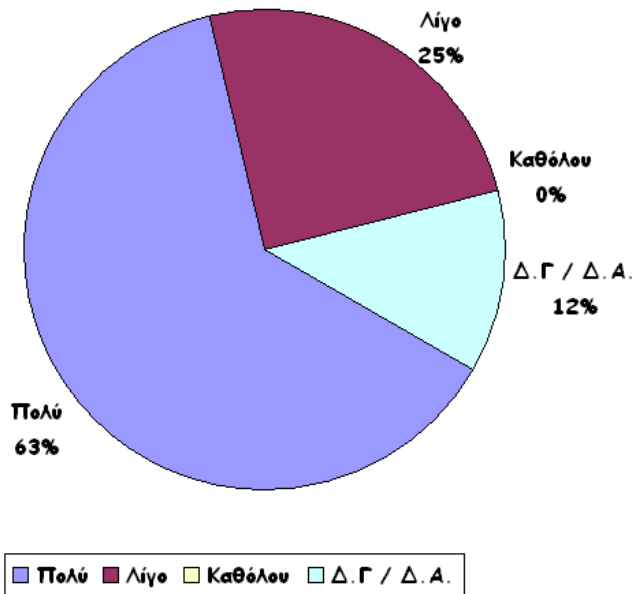
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ - ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Τα πιστοποιημένα εκπαιδευτικά λογισμικά του ΥΠΕΠΘ, που υπάρχουν στο σύνολο των σχολείων του νομού, χρησιμοποιούνται μόνο κατά το 1/3 των ωρών. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι χρησιμοποιούνται μόνο τέσσερις τίτλοι (Βυζάντιο, Μυκηναϊκός πολιτισμός, Διάσημα Μουσεία και 21 Εν Πλώ). Μάλιστα όλα ουσιαστικά τα λογισμικά αφορούν το μάθημα των ΤΠΕ στο ελληνικό σχολείο, την Ιστορία. Ακόμη πρέπει να τονιστεί εδώ ότι οι περισσότερες ώρες διδασκαλίας

αφορούν το διαδίκτυο που ουσιαστικά αποτελεί μια τεράστια ψηφιακή βιβλιοθήκη μέσω της οποίας έχουμε πρόσβαση σε υλικό ποικίλης μορφής, πολλαπλές αναπαραστάσεις του γνωστικού αντικειμένου, δυνατότητα διερεύνησης του και συνεπώς προαγωγής της γνώσης.

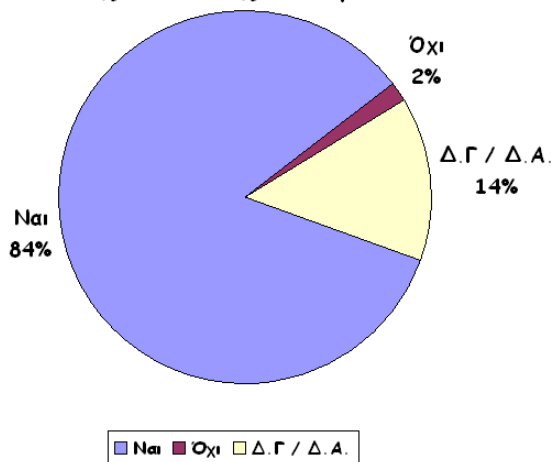
Ερώτηση 16η Θα σας ενδιέφερε να επιμορφωθείτε περαιτέρω στις στις ΤΠΕ
Θα σας ενδιέφερε να επιμορφωθείτε περαιτέρω στις στις ΤΠΕ;

Καθολική – εννιά στους ή καλύτερα στις δέκα - είναι η βούληση για επιμόρφωση, περισσότερο (62 %)ή λιγότερο έντονη (25 %). Οι εννέα στους δέκα φιλολόγους έχουν αντιληφθεί πλέον ότι δεν μπορούν να διατρέξουν τον κίνδυνο του ψηφιακού πλέον αναλφαβητισμού. Ίσως λόγω του μικρού τους εργασιακού βίου (13 χρόνια) όλοι γνωρίζουν ότι οι ΤΠΕ, αργά ή γρήγορα θα είναι πλήρως ενσωματωμένες στην εκπαιδευτική πράξη.

Ερώτηση 17^η: Πιστεύετε ότι οι ΤΠΕ θα έπρεπε να αποτελούν ένα βασικό κομμάτι της εκπαίδευσης στο Γυμνάσιο;

Πιστεύετε ότι οι ΤΠΕ θα έπρεπε να αποτελούν ένα βασικό κομμάτι της εκπαίδευσης στο Γυμνάσιο;

Εντυπωσιακό είναι το ποσοστό των εκπαιδευτικών που πιστεύουν ότι οι ΤΠΕ θα έπρεπε να

αποτελούν ένα βασικό κομμάτι της εκπαίδευσης στο Γυμνάσιο. Αναγνωρίζεται εδώ η ανάγκη συντονισμού του σχολείου με την καθημερινή τεχνολογική πραγματικότητα. Οι μαθητές αναπτύσσονται μέσα σε αυτήν την πραγματικότητα την οποία όμως το σχολείο αγνοεί δημιουργώντας ένα μεγάλο παιδαγωγικό έλλειμμα.

Συμπεράσματα Προτάσεις

Από τη μελέτη των στατιστικών στοιχείων συμπεραίνεται ότι η αποδοχή καθώς και η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη κινείται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Η πραγματική εικόνα είναι άκρως απογοητευτική. Ιδιαίτερα μάλιστα όταν ο μέσος όρος ηλικίας και εκπαιδευτικής υπηρεσίας των ερωτώμενων είναι ιδιαίτερα χαμηλός στο νομό Καστοριάς (έξι στους δέκα μεταξύ 30 και 40 ετών και 13,8 έτη υπηρεσίας).

Συμπεραίνεται αβίαστα ότι:

1^ο η εξοικείωση, η αποδοχή και ακόμη περισσότερο η χρήση νέων διδακτικών εργαλείων είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα και επίπονη διαδικασία. Όπως έχει αποδειχτεί (Chronaki, 2000) οι εκπαιδευτικοί δύσκολα αλλάζουν μέθοδο διδασκαλίας, η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την – απόπειρα έστω- χρήσης των ΤΠΕ στη διδακτική διαδικασία.

2^ο Είναι φανερό ότι η εντελώς αποσπασματική 48ωρη Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις βασικές δεξιότητες δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ούτε στη χρήση των ΤΠΕ, ούτε ακόμα και στη διαδικασία πιστοποίησης. Αντίστοιχα η επιμόρφωση Β΄ Επιπέδου, ακόμα καρκινοβατεί ενώ με βάση τα χρονοδιαγράμματα θα έπρεπε να έχει αρχίσει από το 2006. Παράλληλα γίνεται αντιληπτό ότι οι διαδικασίες επιμόρφωσης πρέπει να έχουν αυστηρή στοχοθεσία και χρονοδιάγραμμα, υποστήριξη, ευελιξία και διάρκεια. Το κακό προηγούμενο με τα προγράμματα της Οδύσσειας και της ενδοσχολικής επιμόρφωσης που εμφάνισαν τέτοιου είδους εγγενείς αδυναμίες δεν πρέπει να επαναληφθεί. Η επιμόρφωση στις ΤΠΕ πρέπει να αποτελεί μόνιμη δομή της εκπαίδευσης και όχι αποσπασματικά προγράμματα με βραχύβιο ορίζοντα.

Είναι φανερό ότι απαιτείται συστηματική επιμόρφωση (εκπαίδευση, μαθητεία, εξάσκηση) των εκπαιδευτικών, αν πρόκειται με το εγχείρημα της εισαγωγής των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία να διαχυθεί η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί από τις εφαρμογές των ΤΠΕ στη διδασκαλία.

3^ο Διαπιστώνεται ότι ενώ οι εκπαιδευτικοί βελτιώνονται σημαντικά και όσον αφορά τον εξοπλισμό – το 77 %) διαθέτουν Η/Υ -, την επάρκειά τους στη χρήση των βασικών δεξιοτήτων των νέων τεχνολογιών – το 63 % έχουν επιμορφωθεί - , και την καθημερινή τους επαφή με τις νέες τεχνολογίες – το 33 % χρησιμοποιεί υπολογιστές σε καθημερινή βάση - , εντούτοις δεν χρησιμοποιούν καθόλου τις ΤΠΕ για βελτιώσουν την ποιότητα του εκπαιδευτικού τους έργου. Μόνο το 14% χρησιμοποίησε τις ΤΠΕ και μάλιστα για μία μόνον διδακτική ώρα, κατά μέσο όρο, το σχολικό έτος !.

Οι φιλόλογοι δεν έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις ώστε να εντάξουν και να χρησιμοποιήσουν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία των μαθημάτων που τους ανατίθενται και βοηθούνται ελάχιστα από τα διδακτικά εγχειρίδια – ας ελπίσουμε ότι τα νέα διδακτικά πακέτα θα βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση. Διστάζουν να εμπλέξουν τις ΤΠΕ στη διδακτική διαδικασία, αποφεύγουν να καινοτομήσουν ή έστω να πειραματιστούν και αισθάνονται άβουλα με το ρόλο του «καθοδηγητή» σε τεχνολογικά περιβάλλοντα μάθησης (Βοσνιάδου, 2002· Pelgrum, 2001· Τζιμόπουλος, 2002).

4^ο Συμπεραίνεται επομένως ότι όπως καταδεικνύεται και από πολλές ερευνητικές μελέτες, δεν ωφελεί καθόλου να επενδύουμε τεράστια ποσά σε εξοπλισμούς εργαστηρίων, δικτύων, ευρυζωνικότητας, λογισμικού κλπ , εάν δεν υπάρξει ταυτόχρονη προσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων, διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικές στρατηγικές με τη συμμετοχή των μαθητών. Η προσοχή πρέπει να εστιαστεί στις ανάγκες των εκπαιδευτικών που θα

χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ. Απόδειξη είναι τα προϊστορικά πλέον, πλην όμως πανάκριβα τότε, εργαστήρια της «Οδύσσειας» του 1997-98, που ανοίγουν στα Γυμνάσια μόνο μία ώρα την εβδομάδα για κάθε τάξη, καθώς και τα ακριβοπληρωμένα λογισμικά για όλα τα μαθήματα που αναπαύονται, άχρηστα πλέον, αλλά ακόμα με το σελοφάν της αρχικής τους συσκευασίας στους αραχνιασμένους φωριαμούς των εργαστηρίων.

Αυτή η επιτυχημένη συνταγή της αποτυχίας δεν πρέπει να επαναληφθεί.

5^{ον} Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία φαίνεται ότι αποτελεί μακρινό όνειρο. Ενώ οι εκπαιδευτικοί προσεγγίζουν θετικά τα νέα τεχνολογικά εργαλεία και μάλιστα τα χρησιμοποιούν κατά κόρον στην καθημερινή τους ζωή, μόνον ένας μικρός αριθμός τα χρησιμοποιεί στη διδασκαλία τους.

6^{ον} Η συμφιλίωση του σχολείου με το τεχνολογικό περιβάλλον είναι πλέον επιτακτική ανάγκη. Οκτώ στους δέκα εκπαιδευτικούς το εκφράζουν ζητώντας περαιτέρω επιμόρφωση. Δεν είναι πλέον δυνατόν να υπάρχει ένα τέτοιο σύστημα αναφοράς το οποίο να λειτουργεί καθημερινά., μαθητές και εκπαιδευτικοί να το χρησιμοποιούν με άνεση στην προσωπική τους ζωή ενώ το σχολείο να το αγνοεί επιδεικτικά.. Αναφέρεται χαρακτηριστικά από τον Karsenti (2004): « Γιατί η χρήση των ΤΠΕ για παιδαγωγικούς σκοπούς στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι τόσο σποραδική, ειδικά όταν παρατηρείται τόσο αυξημένη χρήση των τεχνολογιών αυτών σε άλλους κοινωνικούς τομείς;... Είναι τόσο επισφαλής η μετακίνηση των μαθητών σε ένα εργαστήριο με υπολογιστές;».

Κλείνοντας να υπενθυμίσω ότι ο κόσμος γύρω μας αλλάζει δραματικά χωρίς να υπολογίζει τη δική μας απραξία.

Ή όπως το εκφράζει καλύτερα ο ποιητής «Το σήμερα ήτανε νωρίς, τ' αύριο αργά θα είναι» (Κ. Παλαμάς, «Ασάλευτη ζωή»)

Βιβλιογραφία

1. Δερτούζος, Μ. 1998. Τι Μέλλει Γενέσθαι. Αθήνα: Λιβάνης, σελ. 587-588.
2. Βοσνιάδου, Σ. (2002). Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση: Προοπτικές, Προβλήματα και Προτάσεις. Στο:
3. Δημητρακοπούλου, Α. (Επιμ.), Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση Αθήνα: Καστανιώτης.
4. Τζιμόπουλος, Ν. (2002). Αξιολόγηση ενός Εντατικού Σεμιναρίου με Θέμα «Χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Εκπαιδευτικό Λογισμικό»: Γνώμες, Κρίσεις και Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τους Υπολογιστές και τις Εφαρμογές τους. Στο: Δημητρακοπούλου, Α. (Επιμ.), Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση, τ. Β' Αθήνα: Καστανιώτης.
5. Εκπαιδευτικές Πύλες www.e-yliko , www.pi-schools.gr www.epyna.gr
6. Dertouzos, M. 1997. What will be in the new century? Σαν Φρανσίσκο: Harper Edge.
7. Pelgrum, W. 2001. Obstacles to the integration of ICT in education: Results from a worldwide educational assessment. Computers and Education

* Με τον όρο Τ.Π.Ε. Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνιών αποδίδουμε στα Ελληνικά τον διεθνή αγγλικό όρο "Information & Communication Technologies" και αναφερόμαστε συνολικά στις σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες που με κεντρικά στοιχεία τους υπολογιστές και τα δίκτυα υπολογιστών, επιτρέπουν την κωδικοποίηση, επεξεργασία, αποθήκευση, αναζήτηση, ανάκληση και μετάδοση της πληροφορίας σε ψηφιακή μορφή (κείμενο, γραφική παράσταση, κινούμενες και ακίνητες εικόνες, ήχοι).